

Ministerstwo Zdrowia
Departament Spraw Obronnych,
Zarządzania Kryzysowego,
Ratownictwa Medycznego
i Ochrony Informacji Niejawnych

Zatwierdzam:

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSEKRETAŹ STANU

Piotr Warczyński

2015-08-11

Opis koncepcji:

**„WYKAZ oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru
dla potrzeb realizacji zadań zespołów ratownictwa medycznego
w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne”.**

Warszawa 2015 r.

Definicja

Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru to rekomendacja stanowiąca wykaz jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego, o których mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.), pierwszego wyboru dla potrzeb realizacji zadań zespołów ratownictwa medycznego w systemie Państwowe Ratownictwo Medyczne, dla których ustalona jest w pierwszej kolejności właściwość terytorialna miejsca zdarzenia w zakresie realizowanych świadczeń dla osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Cel Wykazu

Głównym celem wprowadzenia Wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru jest skrócenie czasu, w jakim osoba w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego otrzyma specjalistyczną pomoc medyczną, po jej zaopatrzeniu na miejscu zdarzenia przez zespół ratownictwa medycznego, poprzez wyeliminowanie odmów przyjęcia pacjentów od zespołów ratownictwa medycznego w szpitalnych oddziałach ratunkowych i na izbach przyjęć.

Cele szczegółowe Wykazu

- ✓ Zapewnienie pacjentom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego świadczeń zdrowotnych realizowanych w oddziale szpitalnym właściwym ze względu na rodzaj i stopień ciężkości schorzenia bądź urazu.
- ✓ Wyeliminowanie zjawiska polegającego na transportowaniu pacjentów przez zespoły ratownictwa medycznego od szpitala do szpitala w celu skutecznego przekazania pacjenta.
- ✓ Umożliwienie zespołom ratownictwa medycznego – we współpracy z dyspozytorem medycznym i lekarzem koordynatorem ratownictwa medycznego – szybkiego ustalenia oddziału szpitalnego właściwego w pierwszej

- kolejności dla danego pacjenta, biorąc pod uwagę rodzaj schorzenia lub urazu oraz odległość od miejsca zdarzenia i możliwości przyjęcia pacjenta.
- ✓ Skrócenie czasu, w jakim zespół ratownictwa medycznego jest zaangażowany do obsługi jednego zdarzenia oraz przejęcia pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym lub izbie przyjęć .
 - ✓ Zapewnienie równomiernego obciążenia pacjentami oddziałów szpitalnych udzielających świadczeń w poszczególnych zakresach – nie tworzenie kolejek oczekujących zespołów ratownictwa medycznego do przekazania pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym lub izbie przyjęć.

Zakres stosowania Wykazu

Korzystanie z wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru będzie rekomendacją dla wykorzystania przez:

- ✓ dyspozytorów medycznych,
- ✓ zespoły ratownictwa medycznego,
- ✓ szpitalne oddziały ratunkowe,
- ✓ izby przyjęć szpitali,
- ✓ jednostki organizacyjne szpitali wyspecjalizowane w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego,
- ✓ lekarzy koordynatorów ratownictwa medycznego.

Opis przedsięwzięcia

Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru w poszczególnych zakresach świadczeń pozwoli zespołom ratownictwa medycznego na ustalenie w odniesieniu do każdego zdarzenia, do którego w pierwszej kolejności oddziału szpitalnego powinna być przewieziona osoba w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, jeżeli najbliższy szpital posiadający SOR nie ma takiego oddziału , biorąc pod uwagę rodzaj i ciężkość schorzenia bądź urazu oraz odległość od miejsca zdarzenia.

Zespół ratownictwa medycznego po dokonaniu oceny stanu pacjenta na miejscu zdarzenia i ustaleniu zakresu świadczeń zdrowotnych koniecznych dla pacjenta w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego po kontakcie z dyspozytorem medycznym lub lekarzem koordynatorem ratownictwa medycznego i wyborze jednostki organizacyjnej szpitala wyspecjalizowanej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego pierwszego wyboru transportuje pacjenta bezpośrednio do szpitala, w którym znajduje się ta jednostka.

Wyjątkiem od tego sposobu postępowania są sytuacje, w których:

- ✓ pacjent kwalifikuje się do leczenia w centrum urazowym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 18 czerwca 2010 r. w sprawie centrum urazowego (Dz. U. Nr 118, poz. 803), którego należy transportować bezpośrednio do centrum urazowego z pominięciem najbliższego szpitalnego oddziału ratunkowego lub jednostki organizacyjnej szpitala wyspecjalizowanej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego;
- ✓ stan pacjenta jest przeciwwskazaniem do wykonania transportu pacjenta naziemnym zespołem ratownictwa medycznego na daną odległość;
- ✓ oddział szpitalny pierwszego wyboru z Wykazu nie jest w stanie z przyczyn uzasadnionych przyjąć kolejnych pacjentów (brak wolnych stanowisk intensywnej terapii, brak wolnych sal operacyjnych, brak personelu, awaria sprzętu do diagnostyki lub inna nieprzewidziana nagła sytuacja ograniczająca możliwość udzielania świadczeń zdrowotnych osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, duża liczba skierowanych do danego podmiotu leczniczego zespołów ratownictwa medycznego) transportowanych przez zespoły ratownictwa medycznego – konieczność powiadomienia o tym fakcie w pierwszej kolejności lekarza koordynatora ratownictwa medycznego. Następnie lekarz koordynator ratownictwa medycznego powiadamia dyspozytorów medycznych;

- ✓ istnieje konieczność bezpośredniego transportu pacjenta z miejsca zdarzenia do jednostki organizacyjnej szpitala wyspecjalizowanej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego innej niż oddział szpitalny pierwszego wyboru z Wykazu;
- ✓ pacjent w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego nie wymaga transportu do jednostki organizacyjnej szpitala wyspecjalizowanej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego – zespół ratownictwa medycznego transportuje pacjenta do szpitalnego oddziału ratunkowego lub izby przyjęć;
- ✓ zdarzenie ma charakter mnogi lub masowy.

Zakresy świadczeń objętych Wykazem

Opracowanie Wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru na poziomie wojewódzkim dotyczyć będzie poniższych zakresów świadczeń:

- 1) chirurgii ogólnej;
- 2) chirurgii naczyniowej;
- 3) kardiochirurgii;
- 4) ortopedii i traumatologii narządu ruchu;
- 5) neurochirurgii;
- 6) torakochirurgii;
- 7) chirurgii szczękowo-twarzowej;
- 8) położnictwa i ginekologii – wg stopnia referencyjności.

Opracowanie Wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru na poziomie krajowym dotyczyć będzie poniższych zakresów świadczeń:

- 1) leczenia hipotermii głębokiej;
- 2) świadczeń replantacyjnych;
- 3) leczenia hiperbarycznego;
- 4) leczenia ciężkich oparzeń i odmrożeń;

- 6) leczenia chorób wysoce zakaźnych;
- 7) leczenia pacjenta urazowego.

Dodatkowe warunki do wypełnienia przy tworzeniu Wykazów oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru:

1. Wykazy oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru zostaną przygotowane oddzielenie dla pacjentów dorosłych i dzieci.
2. Wskazanie oddziału szpitalnego pierwszego wyboru mieszczącego się w innym szpitalu niż w szpitalu, w którym funkcjonuje SOR, następuje w sytuacji braku oddziału szpitalnego pierwszego wyboru właściwego dla stanu zdrowia pacjenta w najbliższym szpitalu posiadającym SOR.
3. Przy sporządzaniu wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru bierze się pod uwagę liczbę pacjentów kierowanych przez zespoły ratownictwa medycznego do poszczególnych podmiotów leczniczych tak, aby zapewnić równomierną dostępności do wybranych świadczeń zdrowotnych i wyeliminować konieczność oczekiwania na przekazanie pacjenta w szpitalnym oddziale ratunkowym lub izbie przyjęć przez zespół ratownictwa medycznego.

Podmioty odpowiedzialne za opracowanie Wykazu – poziom wojewódzki:

Za opracowanie wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru na poziomie wojewódzkim odpowiadać będzie wojewoda, którego zadaniem jest, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, planowanie, organizowanie, koordynowanie oraz nadzór nad systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne na terenie województwa. Wojewoda będzie przygotowywał Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru w porozumieniu z:

- konsultantem wojewódzkim w dziedzinie medycyny ratunkowej,
- konsultantem wojewódzkim w dziedzinie właściwej dla danego zakresu świadczeń,

dyrektorem właściwego oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.

Podmioty odpowiedzialne za opracowanie Wykazu – poziom krajowy:

Za opracowanie Wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru na poziomie krajowym odpowiadać będzie Minister Zdrowia, który zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym sprawuje nadzór nad systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne na terenie kraju. Minister Zdrowia przygotowując Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru na poziomie krajowym współpracować będzie z konsultantem krajowym w dziedzinie medycyny ratunkowej, z konsultantami krajowymi w dziedzinach właściwych dla danego zakresu świadczeń oraz z Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia.

Rola dyspozytorów medycznych – Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru

Do zadań dyspozytora medycznego na podstawie art. 27 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym należy zbieranie aktualnych informacji o dostępnych w rejonie operacyjnym jednostkach systemu oraz ich gotowości, a także do takiego kierowania ruchem zespołów ratownictwa medycznego, aby zapewnić jak najbardziej efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów. Dyspozytor medyczny, zarządzający „ruchem” zespołów ratownictwa medycznego na przypisanym mu obszarze, powinien mieć wiedzę, do jakiego szpitala udają się zespoły ratownictwa medycznego. Posiada on również bieżącą informację o liczbie zespołów ratownictwa medycznego oczekujących w szpitalnym oddziale ratunkowym, o zasobach poszczególnych podmiotów leczniczych, w tym o liczbie miejsc wolnych w oddziałach anestezjologii i intensywnej terapii oraz na blokach operacyjnych, czasowych wyłączeniach oddziałów szpitalnych z działalności leczniczej, nagłych awariach.

Decyzja co do kierunku transportu pacjenta z miejsca zdarzenia jest podejmowana każdorazowo w odniesieniu do danego przypadku i wymaga konsultacji kierującego akcją prowadzenia medycznych czynności ratunkowych z dyspozytorem medycznym w zakresie weryfikacji możliwości transportu pacjenta w danym przedziale czasu,

ponieważ sytuacja w najbliższym szpitalnym oddziale ratunkowym lub jednostce organizacyjnej szpitala wyspecjalizowanej w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego może bardzo szybko ulec zmianie, co z kolei uniemożliwi udzielenie osobie będącej w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego właściwej pomocy. Powyższe informacje należy uwzględniać przy podejmowaniu decyzji co do transportu pacjenta do właściwego szpitala z Wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru.

Rola lekarzy koordynatorów ratownictwa medycznego – Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru

We wszystkich przypadkach przy podejmowaniu decyzji przez lekarza koordynatora ratownictwa medycznego wskazującej szpital, do którego ma trafić pacjent, należy brać pod uwagę:

- rodzaj schorzenia bądź urazu;
- stan pacjenta, czyli ocenę ryzyka ewentualnego bezpośredniego transportu z miejsca zdarzenia do szpitala docelowego, w szczególności w przypadku, gdy szpital docelowy jest położony w znacznej odległości.

W tym miejscu należy podkreślić, iż lekarz koordynator ratownictwa medycznego powinien posiadać, zgodnie z § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lutego 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu uprawnień i obowiązków lekarza koordynatora ratownictwa medycznego (Dz. U. Nr 39, poz. 322), informacje o:

- gotowości szpitalnych oddziałów ratunkowych, jednostek organizacyjnych szpitali wyspecjalizowanych w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego i innych jednostek organizacyjnych szpitali do przyjęcia osób znajdujących się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego;
- liczbie aktualnie wolnych stanowisk intensywnej terapii;
- liczbie aktualnie wolnych miejsc szpitalnych na poszczególnych oddziałach;

- liczbie dostępnych zespołów ratownictwa medycznego poszczególnych dysponentów jednostek;
- liczbie stanowisk operacyjnych i zabiegowych, zespołów operacyjnych, rodzajów zabiegów wykonywanych w danym oddziale szpitala;
- stanie zdrowia osób znajdujących się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Lokalizacja wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru

Wykaz oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru będzie publikowany na stronach internetowych:

- Ministra Zdrowia,
- wojewodów,
- NFZ.

Monitoring funkcjonowania Wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru

Wojewoda w uzgodnieniu z dyrektorami oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia będzie dokonywał okresowej (co najmniej raz w roku) analizy, oceny i ewentualnych bieżących korekt wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru – poziom wojewódzki, dostosowując go do zakresu świadczeń zdrowotnych udzielanych przez poszczególne podmioty lecznicze na terenie województwa.

Minister Zdrowia w uzgodnieniu z Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia będzie dokonywał okresowej analizy, oceny i ewentualnych bieżących korekt wykazu oddziałów szpitalnych pierwszego wyboru – poziom krajowy, dostosowując go do zakresu świadczeń zdrowotnych udzielanych przez poszczególne podmioty lecznicze ujęte w wykazie.